

16. MEDITERANSKI KONGRES FIZIKALNE I REHABILITACIJSKE MEDICINE

18. - 21. rujna 2025., Šibenik, Hrvatska

Put ili proces (ovisno o perspektivi sagledavanja) prijave, prihvaćanja i konačno dobivanja domaćinstva organizacije ovog kongresa trajao je skoro desetak godina. Ali, vjerujem da će se većina naših kolegica i kolega složiti, vrijedio je truda.

Petstotinjak sudionika iz 41 zemlje, 12 paralelnih kongresnih sekcija s pozvanim predavanjima i usmenim izlaganjima prihvaćenih sažetaka (po temama), tri radionice, nekoliko satelitskih simpozija, ukupno 300 prihvaćenih sažetaka, više od 150 poster prezentacija, sekcija mlade rehabilitacije...

Slika 1. Zbog opravdanog izostanka prof. Frane Grubišića, svim sudionicima je, u ime domaćina, dobrodošlicu zaželio prof. Tonko Vlak

Slika 2. Svečanom otvaranju Mediteranskog kongresa u Solarisu je nazočio veliki broj sudionika

Brojčani su to podatci, koji su potvrdili predanost organizacijskog i znanstvenog odbora da se stručna i znanstvena izvrsnost i kvaliteta kongresa podigne za još jednu razinu, u odnosu na ranije mediteranske kongrese.

Vođeni krilaticom ovogodišnjeg kongresa, „Korijeni u prošlosti – krila za budućnost“, te činjenicom da smo kao djelatnost i specijalizacija uistinu široki te kako mjesta za timski rad ima u svim kliničkim granama, izbor kongresnih sekcija pao je na naša najzastupljenija područja (ali i neka u kojima ima prostora za poboljšanja u budućnosti): neurološka rehabilitacija, onkološka rehabilitacija, koštano-mišićna rehabilitacija (uključujući i upalne reumatske bolesti), rehabilitacija i liječenje boli, rehabilitacija sportskih ozljeda, postoperativna rehabilitacija, kardio-pulmonalna rehabilitacija, dječja rehabilitacija, intervencijski ultrazvuk u fizikalnoj i rehabilitacijskoj medicini, urološko-ginekološka rehabilitacija, budućnost u rehabilitacijskoj medicini – precizna medicina i nutritivna potpora u fizikalnoj i rehabilitacijskoj medicini.

Ove potonje tri sekcije neka su od krila za budućnost naše specijalizacije i u tom pravcu bi trebalo usmjeriti naše mlađe kolegice i kolege.

Na ovogodišnjem je kongresu po prvi put predstavljena i zasebna sekcija posvećena mladoj rehabilitaciji, u sklopu koje su predstavljene određene teme, dileme i izazovi i mogućnosti suradnje unutar mediteranskog bazena.

Plenarno predavanje naslova „The Role of Rehabilitation in Promoting Neuroplasticity Post-Stroke“, tijekom svečanog otvorenja kongresa, održao je Giorgio Ferriero (glavni i odgovorni urednik časopisa *European Journal of Physical and Rehabilitation - EJPRM*). Uručena je i posebna nagrada prof. Francu Cirillu te je predstavljen i domaćin sljedećeg kongresa 2027. godine (otok Kos, Grčka).

Posebna zahvala ide i moderatorima svih kongresnih sekcija i panela, koji su imali odgovorne zadatke, ponajprije izbor predavača i njihovih tema, ali su isto tako poticali i interaktivnu argumentiranu raspravu i na taj način dodatno omogućili izmjenu kliničkih i znanstvenih iskustava.

Kao predsjednik kongresa i predsjednik stručnog društva koje je bilo domaćinom, iskrenu bih zahvalu poslao i svim recenzentima, partnerskim kompanijama i svim sudionicima koji su sudjelovali na kongresu.

Frane Grubišić

TEČAJ TRAJNOG USAVRŠAVANJA 1. KATEGORIJE

NOVOSTI U DIJAGNOSTICI I LIJEČENJU
OSTEOARTRITISA KOLJENA

Zagreb, KB Dubrava, 10. 10. 2025.

Nakon uspješne organizacije prethodna dva održan je treći u nizu tečaj: „Novosti u dijagnostici i liječenju osteoartritisa koljena“. Tečaj je održan u organizaciji Zavoda za fizikalnu i rehabilitacijsku medicinu s reumatologijom KB Dubrava, pod pokroviteljstvom Sekcije za osteoartritis Hrvatskog društva za fizikalnu i rehabilitacijsku medicinu pri HLZ-u.

Ovaj puta, kao i tijekom proteklih godina, tečaj je okupio brojne ugledne stručnjake iz cijele Hrvatske, ukupno 25 predavača. Predavači su bili specijalisti fizikalne i rehabilitacijske medicine, predstojnici Klinika i pročelnici Zavoda, voditelji Odjela za fizikalnu i rehabilitacijsku medicinu iz KBC-a Osijek, Rijeka, Split i Zagreb, koji su predstavili najnovije spoznaje o dijagnostici i liječenju osteoartritisa koljena.

Slika 1. Sudionici i moderatori prvog panela

Slika 2. Sudionici drugog panela

Osim fizijatara, na skupu su predavanja održali i internisti, radiolozi, ortopedi te specijalist medicinske biokemije, čime je dodatno naglašena multidisciplinarnost pristupa u dijagnostici i liječenju osteoartritis koljena. Posebna gošća skupa bila je izv. prof. dr. sc. Trošt Bobić, prodekanica za znanost i projekte Kineziološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, koja je govorila o učincima različitih tipova vježbi na simptome osteoartritis koljena te o važnosti pravilnog doziranja tjelesne aktivnosti.

Tečaj je bio koncipiran u tri tematski različite grupe predavanja (panel diskusije) i sedam radionica koje su omogućile aktivno sudjelovanje i usvajanje praktičnih znanja.

U 1. panelu osim novosti u UZV i MR dijagnostici osteoartritis koljena prikazan je pristup čimbenicima rizika koji su ključni u sekundarnoj prevenciji OA, uključujući pretilost, traumu i oslabljenu funkciju mišića. Poseban naglasak, osim na postraumatskom OA, bio je na principu liječenja debljine u OA bolesnika koji osigurava ravnotežu između gubitka kilograma i očuvanja mišića s osvrtom na sarkopenijsku pretilost.

Fokus 2. panela bio je rani OA i mogućnost OA prevencije te je bila prikazana spiroergometrija kao alat u ruci fizijatra za izradu i praćenje individualiziranog plana rehabilitacije. Novost ovom tečaju bilo je predavanje kineziologa koji je

Slika 3. Sudionici praktičnog dijela

prikazao specifičnosti svoje struke u rehabilitacijskom timu. Nadalje, bile su prikazane smjernice za primjenu sistemskih lijekova, farmakološko liječenje debljine te primjena novih tehnologija u liječenju OA.

Treći panel je među novostima u invazivnom i kirurškom liječenju osteoartrisa koljena osim transplantacije meniska koljena te rekonstrukcije hrskavice u ranom OA prikazao princip endovaskularne embolizacije arterija u terapiji boli kod OA koljena. Jedno predavanje bilo je posvećeno ulozi fizijatra u postoperativnoj rehabilitaciji.

Održano je sedam praktičnih radionica u kojima su polaznici usvojili konkretna znanja primjenjiva u svakodnevnoj praksi – od intraartikularne infiltracije lijekova pod kontrolom ultrazvuka, preko primjene flosinga, proprioceptivnih traka, izokinetike i stabilometrije do uporabe spiroergometrije u planiranju rehabilitacijskih protokola te primjene visokih tehnologija u liječenju OA koljena.

Skup je privukao velik broj polaznika iz cijele Hrvatske potvrđujući važnost edukacije u liječenju ove sve češće bolesti. Zaključak skupa bio je da osteoartritis koljena ne smijemo prihvatiti kao neizbježnu posljedicu starenja već da se ova bolest analogno drugim kroničnim bolestima može prevenirati, rano dijagnosticirati i liječiti.

Slika 4. Sudionici praktičnog dijela

Ukratko, ovaj tečaj, kao i prethodna dva, imao je isti cilj - osnaživanje stručne zajednice i primjena suvremenih znanja o osteoartritisu koljena u svakodnevnoj kliničkoj praksi.

Prof. dr. sc. Dubravka Bobek, dr. med.

UPUTE AUTORIMA

CILJ I SVRHA

Fizikalna i rehabilitacijska medicina službeni je recenzirani časopis Hrvatskog društva za fizikalnu i rehabilitacijsku medicinu Hrvatskoga liječničkog zbora. Časopis objavljuje pregledne članke, originalne radove, preliminarne izvješća i prikaze slučajeva koji izvještavaju o važnim trendovima u fizikalnoj medicini i rehabilitaciji, interdisciplinarnim područjima rehabilitacije i njihovu razvoju te o novostima u kliničkom i nekliničkom djelokrugu rada. Čitatelju pruža bitne informacije u svezi s terapijskom primjenom fizikalnih i farmakoloških čimbenika u pružanju sveobuhvatne skrbi osobama s oštećenjima i kroničnim bolestima. Također, u časopisu se periodično objavljuju dodatci sa sažetcima ili cjelovitim tekstom izloženim na kongresu ili simpoziju, te informacije o Hrvatskom društvu za fizikalnu i rehabilitacijsku medicinu, njihovim članovima u Hrvatskoj i u inozemstvu, kao i aktivnostima Europskog društva za fizikalnu i rehabilitacijsku medicinu, te Sekcije i Odbora za Fizikalnu i rehabilitacijsku medicinu Europske unije medicinskih specijalista. Časopis je dio europske mreže časopisa iz fizikalne i rehabilitacijske medicine.

PREDAJA RADA/OBJAVA RUKOPISA

Objavljuju se članci na hrvatskom jeziku (sa sažetkom, ključnim riječima, naslovom i legendom tablica i slika na engleskom) ili na engleskom jeziku (sa sažetkom, ključnim riječima, naslovom i legendom tablica i slika na hrvatskom).

Časopis *Fizikalna i rehabilitacijska medicina* pridržava se i upućuje autore na preporuke za pripremu rukopisa objavljene u tekstu Međunarodnog odbora urednika medicinskih časopisa (*International Committee of Medical Journal Editors - ICMJE*; <http://icmje.org/icmje-recommendations.pdf>) i Svjetske udruge medicinskih urednika (*World Association of Medical Editors - WAME* <http://www.wame.org>), a etički standardi sukladni su onima Odbora publicističke etike (*Committee on Publication Ethics - COPE*; <https://publicationethics.org/resources>) i Vijeća znanstvenih urednika (*Council of Science Editors - CSE*; <https://www.csescienceeditor.org/>), ovi se dostavljaju, uključujući sve priloge, u jednom tiskanom primjerku na adresu: Uredništvo Časopisa, Klinika za reumatologiju, fizikalnu medicinu i rehabilitaciju Klinički bolnički centar „Sestre milosrdnice“, 10000 Zagreb, Vinogradska cesta 29, Hrvatska i obavezno na mail: tonkovlak@gmail.com

Mora se rabiti dvostruki pored, veličine slova 11 točaka, na jednoj strani lista. Svaki dio rukopisa treba započeti na novoj stranici. Uz rukopis je obavezno priložiti popratne dokumente, koje možete naći na web stranici <https://>

1. Izjava o prenošenju autorskih prava
2. Izjava o sukobu interesa
3. Izjava o autorstvu

AUTORSTVO

Sve osobe određene kao autori trebaju se kvalificirati za autorstvo. Sukladno preporukama Međunarodnog odbora urednika medicinskih časopisa (*International Committee of Medical Journal Editors - ICMJE*) uz rukopis autori trebaju priložiti pisanu izjavu da su znatno sudjelovali u koncepciji ili nacrtu rada ili u prikupljanju, analizi i interpretaciji podataka i

napisali prvu verziju rada ili su ga kritički revidirali u znatnom dijelu intelektualnog sadržaja i odobrili završnu verziju rada te su se složili da su odgovorni za sve značajke rada i jamče da će se pitanja koja se odnose na točnost i integritet bilo kojeg dijela rada prikladno istražiti i riješiti. (engl. *Substantial contributions to the conception or design of the work; or the acquisition, analysis, or interpretation of data for the work; AND Drafting the work or revising it critically for important intellectual content; AND Final approval of the version to be published; AND Agreement to be accountable for all aspects of the work in ensuring that questions related to the accuracy or integrity of any part of the work are appropriately investigated and resolved*). Osobe koje nisu zadovoljile kriterije za autorstvo, poput osoba koje su pružile intelektualnu pomoć (engl. *intellectual assistance*), tehničku pomoć (engl. *technical help*) ili osigurale specijalnu opremu i materijale (engl. *provided special equipment or materials*) treba navesti u dijelu Zahvale. Uz rad treba priložiti pismo koje potpisuju svi autori i izjave da rad nije prethodno bio objavljen ili ponuđen/prihvaćen za objavu u nekom drugom časopisu, da su ga pročitali i odobrili svi autori, te izjavom da ne postoji financijski ili bilo kakav drugi sukob interesa. Također, uz rad treba priložiti i izjavu o prijenosu autorskih prava na časopis.

PLAGIRANJE I POVLAČENJE RADA

Svi se radovi provjeravaju na originalnost i plagiranje, umnažanje, dupliciranje i prekomjernu prijavu/publikacije i teksta i slikovnih prikaza iz drugih izvora (s pomoću, na primjer, programa Duplichecker, Plagiarism Checker, Plagium, PlagScan). Plagirani ili na bilo koji drugi neetički način objavljeni radovi bit će povučeni u skladu s COPE-ovim Uputama o povlačenju radova (COPE – RetractionGuidelines; <https://publicationethics.org/guidance/guideline/retraction-guidelines>).

Uredništvo preporučuje autorima da se registriraju kod ORCID-a (<https://orcid.org>) i prilikom prijave rada dostave ORCID-ov identifikacijski broj (ID), koji će radi bolje vidljivosti autorstva i publiciranja biti naveden prije Literature.

Svi koji su sudjelovali u radu, a nisu autori, trebaju biti spomenuti u Zahvali.

KATEGORIZACIJA, FORMAT I OPSEG RADOVA

Fizikalna i rehabilitacijska medicina objavljuje ove vrste radova kod kojih je potrebna recenzija (engl. *peer-reviewed articles*): uvodnike, originalne znanstvene radove, stručne radove, kratka priopćenja, preliminarna izvješća, pregledne radove i dobro dokumentirane prikaze bolesnika.

Uvodnik (Editorial): maksimalno 1200 riječi; do 1 slike ili tablice; do 20 referencija; 3 – 6 ključnih riječi; nestrukturirani sažetak do 300 riječi (ako je primjenjivo).

Originalni rad (Original Research Article): maksimalno 6000 riječi; do 6 slika i 6 tablica; neograničeni broj referencija; 3 – 6 ključnih riječi; strukturirani sažetak do 300 riječi (izuzetak su radovi iz povijesti medicine koji mogu imati nestrukturirani sažetak).

Stručni rad (Professional Article): maksimalno 5000 riječi; do 5 slika i 5 tablica; neograničeni broj referencija; 3 – 6 ključnih riječi; strukturirani sažetak do 300 riječi (izuzetak su radovi iz povijesti medicine koji mogu imati nestrukturirani sažetak).

Pregledni rad (Review): maksimalno 10 000 riječi; do 8 slika i 8 tablica, oblik znanstvenog rada, to je znanstveni rad što sadrži izvoran, sažet i kritički prikaz jednog područja ili njegova dijela u kojemu autor aktivno djeluje. Mora biti istaknuta uloga autora izvornog doprinosa u tom području s obzirom na već publicirane radove te pregled tih radova. Pregledni rad

sadrži i najnovije informacije o trenutačnom stanju razvoja i usmjerenja (tzv. *state-of-the-art reviews*). Može ih pisati jedan ili skupina autora i obično se pišu na zamolbu urednika. Obavezna je recenzija informacije o trenutačnom stanju razvoja i usmjerenja (tzv. *state-of-the-art reviews*).

Kratko priopćenje (*Short Communication, Brief Report*): maksimalno 1200 riječi; do 3 slike ili tablice; do 15 referencija; 3 – 6 ključnih riječi; strukturirani sažetak do 300 riječi.

Prethodno priopćenje (*Preliminary Communication*): maksimalno 1200 riječi; do 3 slike ili tablice; do 15 referencija; 3 – 6 ključnih riječi; strukturirani sažetak do 300 riječi.

Prikaz bolesnika (s pregledom literature) (*Case Report (with Review of the Literature)*) treba biti pisan prema smjernicama za prikaz bolesnika [CARE case report guidelines: https://www.care-statement.org/](https://www.care-statement.org/); maksimalno 5000 riječi; do 5 slika ili tablica; neograničeni broj referencija; 3 – 6 ključnih riječi; nestrukturirani sažetak do 300 riječi.

Pismo uredniku (*Letter to the Editor*): maksimalno 1000 riječi; do 7 referencija.

Ispravak (*Erratum*): omogućuje korekciju pogrešaka koje su se pojavile kod pisanja, printanja ili u procesu publikacije članka.

Šalje se na adresu: *Fizikalna i rehabilitacijska medicina*, Uredništvo Časopisa, Klinika za reumatologiju, fizikalnu medicinu i rehabilitaciju Klinički bolnički centar „Sestre milosrdnice“, 10000 Zagreb, Vinogradska cesta 29, Hrvatska ili elektroničkom poštom na: tonkovlak@gmail.com

PRIPREMA RADA/RUKOPISA

Rukopis mora imati ovaj sadržaj:

Naslovnu stranicu s naslovom na hrvatskom i engleskom jeziku te imenima i prezimenima autora. Ispod toga treba navesti ustanove u kojima autori rade i nazive ustanova u kojima je rad napravljen te ponoviti ime i prezime svakog autora s akademskim stupnjem uz naziv ustanove u kojoj radi. Potrebno je posebno navesti adresu autora s kojime se Urednički odbor može dopisivati. Na dnu stranice potrebno je predložiti skraćeni naslov članka koji će se tiskati kao tekući naslov.

Sažetak i ključne riječi

Druga stranica treba sadržavati strukturirani sažetak na hrvatskom i engleskom jeziku (do 300 riječi) u kojem su navedeni cilj studije/istraživanja, materijal (ispitanici) i metode, rezultati i zaključci.

Sažetak mora biti pisan u skladu s preporukama [ICMJE Recommendations](#).

U sažetku valja naglasiti nove i važne aspekte studije ili opservacije. Ispod sažetka autori trebaju navesti četiri do šest ključnih riječi ili kratkih pojmova na hrvatskom i engleskom jeziku koji će pomoći pri indeksiranju članka i mogu se objaviti uz sažetak. Za ključne riječi treba se koristiti pojmovima iz popisa Medical Subject Headings (MeSH) Indexa Medicusa. Općenite, pluralne i mnogostruke koncepte (primjerice uz uporabu „i“, „ili“) treba izbjegavati. Sažetak ne smije sadržavati navode referencija.

Uvod

Navedite svrhu članka i razlog provođenja studije ili opservacije. Navedite samo relevantne reference, bez podataka ili zaključaka iz rada koji predstavljate.

Postupci (metode)

Opišite odabir i jasno navedite sve važne karakteristike ispitanika koji su studirani ili opservirani ili laboratorijskih životinja. Pažljivo specificirajte značenje deskriptora te objasnite kako su prikupljeni podatci. Identificirajte metode, aparate (s nazivom proizvođača, u zagradi), te postupke s dovoljno detalja kako bi se rezultati mogli reproducirati. Navedite reference za metode i statističku obradu. Opišite nove ili one metode koje su značajnije modificirane, navedite razlog njihova korištenja i procijenite njihova ograničenja. Navedite generičke nazive svih korištenih lijekova i sve kemikalije. Sva mjerenja trebaju biti izražena u SI jedinicama.. Statističke postupke potrebno je objasniti dovoljno detaljno da bi čitatelj iz izvornih rezultata mogao sam izračunati navedene vjerojatnosti. Ako je korištena računalna obrada podataka, mora se navesti statistički program koji je korišten. Za istraživanje na ljudima potrebno je navesti sukladnost s etičkim načelima Deklaracije iz Helsinkija iz 2000. godine i njenim dopunama iz 2002. i 2004. godine. Isto tako treba navesti je li i koje etičko povjerenstvo dalo pristanak za provođenje istraživanja. Ne smiju se navoditi imena, inicijali ili matični brojevi bolesnika.

Etika i etički standardi

U radovima koji se bave eksperimentima na ljudima jasno treba navesti da su postupci provedeni sukladno etičkim standardima institucijskog ili regionalnog odbora odgovornog za izvođenje eksperimenata na ljudima, te u skladu s Helsinškom deklaracijom iz 2000. godine, revidiranom 2002. i 2004. godine. Ne smije se navoditi ispitanikovo ime i/ili prezime, osobito u ilustrativnim materijalima. U radovima koji se bave istraživanjima na životinjama treba navesti da je poštovan institucionalni ili nacionalni pravilnik o brizi o laboratorijskim životinjama i njihovu korištenju.

* Etički standardi Odbora publicističke etike (Committee on Publication Ethics - COPE; <https://publicationethics.org/resources>)

U slučaju sumnje na plagijat Urednički odbor će, nakon vlastite procjene problema, materijal uputiti nadležnom etičkom povjerenstvu ili povjerenstvu za akademski integritet.

Statistička obrada

Iscrpno opišite statističke metode kako biste omogućili obrazovanom čitatelju koji ima pristup originalnim podacima da potvrdi navedene rezultate. Gdje god je to moguće, kvantificirajte zaključke i prezentirajte odgovarajućim indikatorima pogreške ili odstupanja od mjerenja. Specificirajte korišteni računalni program.

Rezultati

Izložite rezultate logičnim slijedom u tekstu, tablicama i ilustracijama. Treba se služiti SI jedinicama. Treba iscrpno opisati statističke metode da bi se educiranom čitatelju koji ima pristup izvornim podacima dala mogućnost da potvrdi navedene rezultate. Gdje god je to moguće, zaključke treba kvantificirati i prezentirati odgovarajućim indikatorima pogreške ili odstupanja od mjerenja.

Rezultati se izlažu logičnim slijedom u tekstu, tablicama i ilustracijama. U tekstu se ne ponavljaju svi podatci iz tablica ili ilustracija već se naglašavaju ili sažimaju samo bitna opažanja.

Rasprava

Naglasite nove i bitne aspekte studije, te zaključke koji proistječu iz nje. Ne ponavljajte detaljne podatke ni bilo koje druge materijale koji su navedeni u uvodnom ili u dijelu s

rezultatima. U dio za raspravu uključite važnost dobivenih rezultata i njihova ograničenja, uključujući i implikacije vezane uz buduća istraživanja, ali izbjegavajte izjave i zaključke koji nisu potpuno potvrđeni dobivenim podacima. Povežite zaključke iz svoje studije s ostalim relevantnim studijama. Kad je potrebno, navedite nove hipoteze i jasno naglasite da su nove.

Tablice

Naslovi tablica i tekstualni dio tablica moraju biti dvojezični, na hrvatskom i engleskom jeziku. Tablice se pišu na posebnoj stranici. Ne smiju se slati kao fotografije. Svaka tablica mora imati naslov i redni broj prema redoslijedu pojavljivanja u tekstu. Tablica mora biti pregledna i jednostavna. Legende tablica trebaju biti napisane ispod tablice, uz oznaku u tablici u superskriptu. Tablice ne bi trebale ponavljati rezultate koji su prezentirani bilo gdje drugdje u radu (npr. u slici). Tablice preuzete iz drugih izvora treba popratiti dopuštenjem za objavu njihovih izdavača/autora.

Slike

Opisi slika i tekstualni dio slike moraju biti dvojezični, na hrvatskom i engleskom jeziku.

Slike trebaju biti profesionalno nacrtane ili snimljene. Pazite da slova, brojevi i simboli budu čitljivi i u smanjenom obliku u kojem će se objaviti. Svaka fotografija treba imati broj prema redoslijedu pojavljivanja u tekstu, ime autora i označenu gornju stranu. Fotografije osoba mogu se objavljivati samo uz pisano dopuštenje osobe na fotografiji ili moraju biti neprepoznatljive. Ako se dostavljaju u elektroničkom obliku, slike/ilustracije moraju biti u formatu TIFF ili JPEG visoke kvalitete, najmanje širine 1500 piksela. Slike/ilustracije u ostalim formatima mogu biti prihvaćene samo uz prethodni dogovor s uredništvom. Uredništvo pridržava pravo ne objaviti slike/ilustracije koje ne zadovoljavaju ove uvjete.

- Slike (fotografije, grafove, figure...) autori moraju dostavljati zasebno u što boljoj kvaliteti i što višoj rezoluciji (.tif, .jpg, .png). Svaka slika u tekstu mora imati svoj generički naziv (slika 1...) uz svoj vlastiti naziv. Generički naziv treba sadržavati redni broj zapisan arapskim znamenkama po redu pojavljivanja u tekstu. Naziv slike i opis smatraju se sastavnim dijelom teksta, a ne slike, stoga se navode u tekstu, a ne na slici.

Kratice

Služite se samo standardnim kraticama. Puni pojam za koji se koristi kratica treba biti naveden pri prvom korištenju kratice u tekstu, osim ako se ne radi o standardnim kraticama mjernih jedinica. Izbjegavajte korištenje kratice u naslovu rada.

Zahvale i mogući sukob interesa

Svi izvori financiranja (privatni, javni, komercijalni) radova upućenih za objavljivanje, doprinos autora (konceptija ili nacrt rada; prikupljanje, analiza i interpretacija podataka; pisanje teksta; kritičko revidiranje u znatnom dijelu intelektualnog sadržaja), kao i mogući sukobi interesa autora (neformalni dogovori s privrednim subjektima, ugovori o konzultantskim angažmanima, izvođenje sponzoriranih predavanja u ime proizvođača ili prodavača predmetnih materijala), trebaju se jasno objaviti na kraju teksta pod naslovom „Zahvale“. Pod „Zahvalama“ se popisuju ljudi koji su pomogli u ostvarenju studije ili pripremi teksta, a nisu suautori. Za više informacija, posjetite: <https://www.icmje.org/>

Literatura

Ako se navodi citiranje prema Indexu Medicusu, trebalo bi navesti primjere citiranja. Obično časopisi koriste vancouveri način (International committee of medical journal

editors Uniform requirements for manuscripts submitted biomedical journals: Sample references http://www.nlm.nih.gov/bsd/uniform_requirements.html).

Literatura se navodi rednim brojem, prema redosljedu pojavljivanja u tekstu. Literaturu u tekstu, tablicama i legendi treba navoditi sukladno alfanumeričkom sustavu u zagradama. Literaturu treba navoditi prema Indexu Medicusu. Naslovi časopisa trebaju se skraćivati na način uobičajen za Index Medicus (<http://www.nlm.nih.gov>). Pri navođenju prihvaćenih, ali još neobjavljenih radova treba ih se navesti kao „u tisku“. Autori trebaju dobiti pismeno odobrenje za citiranje takvog rada zajedno s potvrdom da je rad prihvaćen za objavu.

PROCES OCJENE RADA

Svaki će se rukopis tretirati kao strogo povjerljiv materijal, a proces ocjene rada provodi se anonimno. Prispjele rukopise najprije procjenjuje urednički odbor te ih potom šalje najmanje dvojici recenzenata anonimno. Svaki upućeni rad dobiva svoj broj i oznaku (ID), a autori će biti obaviješteni o prijmu rada i njegovu broju. Autori su se dužni tim ID brojem koristiti u svakoj budućoj korespondenciji. Autor kojega su ostali autori imenovali za korespondenciju djeluje u ime ostalih u procesu vezanom za publikaciju rada. Rukopisi i ostali dostavljeni materijali ne vraćaju se pošiljateljima.

Nakon što urednički odbor razmotri pristigle recenzije upućuje ih autoru/ima na uvid i popravak rukopisa. Ovisno o naravi recenzentskih primjedbi popravljeni rukopis se može ponovno uputiti na recenziju istim recenzentima. Prihvaćeni radovi ne moraju se objavljivati onim redom kojim pristižu. Izneseni stavovi predstavljaju mišljenje autora.

Rukopisi se ne vraćaju, a svi tiskani prilozi vlasništvo su Hrvatskoga liječničkog zbora i Hrvatskog društva za fizikalnu i rehabilitacijsku medicinu. Sadržaj *Fizikalne i rehabilitacijske medicine* može se reproducirati uz navod „preuzeto iz časopisa *Fizikalna i rehabilitacijska medicina*“.

Svaki objavljeni članak dobiva svoj DOI (Digital Object Identifier), koji je jedinstven za svaki članak objavljen u časopisu *Fizikalna i rehabilitacijska medicina*. Uredništvo će osigurati svakom autoru (ili autoru koji je zadužen za korespondenciju ako je grupa autora prijavila rad) jednu kopiju časopisa.

INSTRUCTIONS FOR AUTHORS

AIM AND PURPOSE

Physical and Rehabilitation Medicine is a peer-reviewed journal published by the Croatian Society of Physical and Rehabilitation Medicine of the Croatian Medical Association. The journal publishes reviews, original research articles, preliminary reports and case studies reporting on important trends in physical medicine and rehabilitation, interdisciplinary areas of rehabilitation and their development, and on novelties in the clinical and non-clinical scope of work. It provides the reader with essential information regarding the therapeutic application of physical and pharmacological factors in the provision of comprehensive care to persons with impairments and chronic diseases. Also, the journal periodically publishes supplements with abstracts or full texts presented at a congress or symposium, and information about the Croatian Society of Physical and Rehabilitation Medicine, their members in Croatia and abroad, as well as the activities of the European Society of Physical and Rehabilitation Medicine, including the Section and Board for Physical and Rehabilitation Medicine of the European Union of Medical Specialists. The journal is part of the European network of journals in physical and rehabilitation medicine.

PAPER SUBMISSION/MANUSCRIPT PUBLICATION

Articles are published in Croatian (with abstract, keywords, title and legend of tables and figures in English) or in English (with abstract, keywords, title and legend of tables and figures in Croatian).

The journal Physical and Rehabilitation Medicine acknowledges and directs the authors to the recommendations for manuscript preparation published in the text of the International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE; <http://icmje.org/icmje-recommendations.pdf>) and the World Association of Medical Editors (WAME; <http://www.wame.org>), and the ethical standards are consistent with those of the Committee on Publication Ethics (COPE; <https://publicationethics.org/resources>) and the Council of Science Editors (CSE; <https://www.csescienceeditor.org/>). Papers are submitted, including all attachments, in one hard copy to the address: Editorial Office, Clinic for Rheumatology, Physical Medicine and Rehabilitation Clinical Hospital Center „Sestre milosrdnice“, 10000 Zagreb, Vinogradska cesta 29, Croatia.

A copy is also submitted by e-mail to the address: tonkovlak@gmail.com

Papers must be double-spaced, 11-point font, on one side of the page. Each section of the manuscript should start on a new page. The manuscript must be accompanied by supporting documents, which can be found on the website <https://>

1. Copyright Transfer Statement
2. Conflicts of Interest Statement
3. Authorship Statement

AUTHORSHIP

All persons designated as authors should qualify for authorship. According to the recommendations of the International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE), authors should attach a written statement to the manuscript, stating their substantial contributions

to the conception or design of the work; or the acquisition, analysis, or interpretation of data for the work; and drafting the work or revising it critically for important intellectual content; and final approval of the version to be published; and agreement to be accountable for all aspects of the work in ensuring that questions related to the accuracy or integrity of any part of the work are appropriately investigated and resolved. Persons who did not meet the criteria for authorship, such as persons who provided intellectual assistance, technical help, or provided special equipment or materials, should be listed in the Acknowledgements section. The paper should be accompanied by a letter signed by all authors and a statement that the paper has not been previously published or offered/accepted for publication in any other journal, that it has been read and approved by all authors, and a statement that there is no financial or other conflict of interest. The paper should also be accompanied by a statement on the transfer of copyright to the journal.

PLAGIARISM AND PAPER RETRACTION

All papers are checked for originality and plagiarism, copying, duplication and over-submission/publication of both text and images from other sources (using, for example, Duplilchecker, Plagiarism Checker, Plagium, PlagScan). Plagiarized or otherwise unethically published papers will be retracted in accordance with COPE's Retraction Guidelines (COPE - RetractionGuidelines; <https://publicationethics.org/guidance/guideline/retraction-guidelines>).

The editorial board recommends that authors register with ORCID (<https://orcid.org>) and provide an ORCID identification number (ID) when submitting their work, which will be listed before the References for better visibility of authorship and publication.

All those who participated in the work but are not authors should be mentioned in the Acknowledgements.

ARTICLE CATEGORIZATION, FORMAT AND SCOPE

Physical and Rehabilitation Medicine publishes the following types of peer-reviewed articles: editorials, original research articles, professional articles, short communications, preliminary communications, review papers and well-documented case reports.

Editorial: a maximum of 1,200 words; up to 1 figure or table; up to 20 references; 3-6 keywords; an unstructured abstract of up to 300 words (if applicable).

Original Research Article: a maximum of 6,000 words; up to 6 images and 6 tables; unlimited number of references; 3-6 keywords; a structured abstract of up to 300 words (with the exception of papers from the history of medicine that may have an unstructured abstract).

Professional Article: a maximum of 5,000 words; up to 5 images and 5 tables; unlimited number of references; 3-6 keywords; a structured abstract of up to 300 words (with the exception of papers from the history of medicine that may have an unstructured abstract).

Review: a maximum of 10,000 words; up to 8 images and 8 tables, a form of scientific work, containing an original, concise and critical presentation of an area or part of area in which the author actively works. The role of the author's original contribution in the field must be emphasized, considering the already published works and the review of those works. The review also contains the latest information on the current state of development and direction (so-called state-of-the-art reviews). They can be written by one or a group of authors and are usually written at the request of the editor. A review of information on the current state of development and direction (so-called state-of-the-art reviews) is mandatory.

Short Communication, Brief Report: a maximum of 1,200 words; up to 3 images or tables; up to 15 references; 3-6 keywords; a structured abstract of up to 300 words.

Preliminary Communication: a maximum of 1,200 words; up to 3 images or tables; up to 15 references; 3-6 keywords; a structured abstract of up to 300 words.

Case Report (with Review of the Literature) should be written in accordance with the [CARE case report guidelines: https://www.care-statement.org/](https://www.care-statement.org/) : a maximum of 5,000 words; up to 5 images or tables; unlimited number of references; 3-6 keywords; an unstructured abstract of up to 300 words.

Letter to the Editor: a maximum of 1,000 words; up to 7 references.

Erratum: allows for the correction of errors that occurred during writing, printing or in the process of publishing articles. It is sent to the following address: Physical and Rehabilitation Medicine, Editorial Office, Clinic for Rheumatology, Physical medicine and Rehabilitation Clinical Hospital Center „Sestre milosrdnice“, 10000 Zagreb, Vinogradska cesta 29, Croatia or by e-mail to: tonkovlak@gmail.com

PAPER/MANUSCRIPT PREPARATION

The manuscript must contain the following:

Title page with the title in Croatian and English and the names and surnames of the authors.

Below this, the institutions where the authors work and the names of the institutions where the work was done should be listed, and the name and surname of each author with their academic degree should be repeated along with the name of the institution where they work. It is necessary to separately state the address of the author with whom the Editorial Board can correspond. At the bottom of the page, it is necessary to propose an abbreviated title of the article to be printed as the running title.

Abstract and keywords

The second page should contain a structured abstract in Croatian and English (up to 300 words) stating the aim of the study/research, material (subjects) and methods, results, and conclusions.

The abstract must be written in accordance with the ICMJE Recommendations.

The abstract should highlight new and important aspects of the study or observation. Below the abstract, authors should list four to six keywords or short terms in Croatian and English that will help index the article and can be published with the abstract. Keywords should be terms from the Medical Subject Headings (MeSH) list of Index Medicus. General, plural, and multiple concepts (for example, using "and", "or") should be avoided. The abstract must not contain references.

Introduction

State the purpose of the article and the reason for conducting the study or observation. Provide only relevant references, without data or conclusions from the work you are presenting.

Procedures (methods)

Describe the selection and clearly state all important characteristics of the subjects studied or observed, or of the laboratory animals. Carefully specify the meaning of the descriptors

and explain how the data were collected. Identify methods, apparatus (with manufacturer's name, in parentheses), and procedures in sufficient detail so that the results can be reproduced. Provide references for methods and statistical analysis. Describe new methods or those that have been significantly modified, state the reason for their use and assess their limitations. List the generic names of all drugs used and all chemicals. All measurements should be expressed in SI units. Statistical procedures should be explained in sufficient detail to enable the reader to calculate the stated probabilities from the original results. If computer data processing was used, the statistical program that was used must be specified. For human research, compliance with the ethical principles of the Helsinki Declaration from 2000 and its amendments from 2002 and 2004 must be indicated. It should also be stated whether and which ethics committee gave consent for the research. Names, initials or patient identification numbers must not be stated.

Ethics and ethical standards

In papers dealing with experiments on humans, it should be clearly stated that the procedures were carried out in accordance with the ethical standards of the institutional or regional committee responsible for conducting experiments on humans, and in accordance with the Declaration of Helsinki of 2000, revised in 2002 and 2004. The subject's name and/or surname should not be mentioned, especially in illustrative materials. In papers dealing with research on animals, it should be stated that the institutional or national regulations on the care and use of laboratory animals were followed.

* Etički standardi Odbora publicističke etike (Committee on Publication Ethics - COPE; <https://publicationethics.org/resources>)

In case of suspicion of plagiarism, the Editorial Board, after its own assessment of the problem, will refer the material to the competent ethics committee or academic integrity committee.

Statistical processing

Thoroughly describe the statistical methods to allow an educated reader with access to the original data to confirm the results stated. Wherever possible, quantify the conclusions and present them with appropriate indicators of error or deviation from measurement. Specify the computer program used.

Results

Present the results in a logical sequence in the text, tables, and illustrations. SI units should be used. The statistical methods should be described in detail to enable an educated reader with access to the original data to verify the results. Wherever possible, conclusions should be quantified and presented with appropriate indicators of error or deviation from measurement.

The results are presented in a logical sequence in the text, tables and illustrations. The text does not repeat all the data from the tables or illustrations, but only highlights or summarizes the important observations.

Discussion

Emphasize the new and important aspects of the study, and the conclusions that arise from it. Do not repeat detailed data or any other material that is provided in the introduction or in the results section. In the discussion section, include the importance of the obtained results and their limitations, including implications for future research, but avoid statements

and conclusions that are not fully supported by the obtained data. Relate the conclusions of your study to other relevant studies. When necessary, state new hypotheses and clearly state that they are new.

Tables

Table titles and the textual part of the tables must be bilingual, in Croatian and English. Tables must be written on a separate page. They must not be sent as photographs. Each table must have a title and a table number according to the order of appearance in the text. The table must be clear and simple. Table legends should be written below the table, using superscript symbols in the table. Tables should not repeat results that are presented elsewhere in the paper (e.g., in a figure). Tables taken from other sources should be accompanied by permission for publication from their publishers/authors.

Images

Image descriptions and the textual part of the image must be bilingual, in Croatian and English.

Images must be professionally drawn or photographed. Make sure that letters, numbers and symbols are legible even in the reduced form in which they will be published. Each photograph should be numbered according to the order of appearance in the text, the author's name and the top side marked. Photographs of persons may only be published with the written permission of the person in the photograph or they must be unrecognizable. If submitted electronically, images/illustrations must be in high-quality TIFF or JPEG format, at least 1500 pixels wide. Images/illustrations in other formats may only be accepted with prior agreement with the editorial board. The editorial board reserves the right not to publish images/illustrations that do not meet these requirements.

- Images (photographs, graphs, figures, etc.) must be submitted separately by authors in the best possible quality and resolution (.tif, .png). Each image in the text must have its own generic name (figure 1...) in addition to its own title. The generic name should contain a serial number written in Arabic numerals in the order of appearance in the text. The image title and description are considered an integral part of the text, not the image, and are therefore listed in the text, not on the image itself.

Abbreviations

Use only standard abbreviations. The full term for which the abbreviation is used should be indicated the first time the abbreviation is used in the text, unless it is a standard abbreviation of measurement units. Avoid using abbreviations in the title of the paper.

Acknowledgements and possible conflict of interest

All sources of funding (private, public, commercial) of works submitted for publication, author contribution (concept or draft of the work; collection, analysis and interpretation of data; writing the text; critical revision in a significant part of the intellectual content) as well as possible conflicts of interest of the author (informal agreements with business entities, contracts on consulting engagements, doing sponsored lectures on behalf of the manufacturer or seller of the subject materials), should be clearly announced at the end of the text under the heading "Acknowledgements." Under "Acknowledgements" are listed people who helped in the realization of the study or preparation of the text, but are not co-authors. For more information, visit: <https://www.icmje.org/>

References

If citations follow the Index Medicus format, examples of citations should be provided. Journals usually use the Vancouver method (International committee of medical journal editors Uniform requirements for manuscripts submitted biomedical journals: Sample references http://www.nlm.nih.gov/bsd/uniform_requirements.html)

References are listed by number, according to the order of appearance in the text. References in the text, tables, and legends should be listed in parentheses using the alphanumeric system. References should be listed using Index Medicus. Journal titles should be abbreviated in the manner customary for Index Medicus (<http://www.nlm.nih.gov>). When citing accepted but not yet published works, they should be listed as "in press." Authors should obtain written permission to cite such work, along with confirmation that the work has been accepted for publication.

PAPER EVALUATION PROCESS

Each manuscript will be treated as strictly confidential material, and the evaluation process will be conducted anonymously. Received manuscripts are first evaluated by the editorial board and then sent to at least two anonymous reviewers. Each submitted paper receives its own number and identification (ID), and the authors will be notified of the receipt of the paper and its number. Authors are obliged to use this ID number in all future correspondence. The author appointed by the other authors for correspondence acts on behalf of the others in the process related to the publication of the work. Manuscripts and other submitted materials will not be returned to the senders.

After the editorial board has considered the received reviews, it refers them to the author(s) for review and correction of the manuscript. Depending on the nature of the reviewer's remarks, the revised manuscript can be sent again for review by the same reviewers. Accepted papers do not have to be published in the order in which they are received. The views presented represent the opinion of the author(s).

Manuscripts will not be returned, and all printed contributions are the property of the Croatian Medical Association and the Croatian Society for Physical and Rehabilitation Medicine. The content of Physical and Rehabilitation Medicine may be reproduced with the citation "taken from the journal Physical and Rehabilitation Medicine."

Each published article receives its own DOI (Digital Object Identifier), which is unique for each article published in the journal Physical and Rehabilitation Medicine. The editorial office will provide each author (or the author in charge of correspondence if a group of authors has submitted a paper) one copy of the journal.

11.
HRVATSKI
KONGRES

FIZIKALNE I REHABILITACIJSKE MEDICINE

06.-08. 03. 2026.
Hotel Sheraton
Zagreb

SAVE THE DATE

